

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. III. De Operatione humanæ voluntatis Christi ejusque cum divina Concordiâ: item de Libertate ac Impeccabilitate illius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Dei, scilicet peccata nostra. Non tamen est in eo adus secundarius, quatenus respicit seu connotat peccata propria. Non etiam, quatenus connotat dolorem detestationi adjunctum; quamvis hic non defuerit in Christo viatore. Non denique, quatenus respicit vindictam seu poenalitatem a poenitente subeundam: quamvis in Christo viatore fuerit etiam voluntas in se perferendi seu vindicandi peccata nostra, poenas acerbissimas subeundo. De his tamen vult, ut nos detestemur peccata nostra cum dolore ac poenalitate; quæ voluntas etiam reduci potest ad honestatem poenitentia.

QUESTIO III.

De Operatione humane Voluntatis Christi ejusque cum divina Concordia: Item de Libertate ac Impeccabilitate illius.

Dico I. In Christo non solum est voluntas divina, sed etiam humana, hæcque habuit humanas operationes. Est de fide contra *Monothelitas*. Et patet ex VI. Synodo Act. 4. & 8. *Lateranensi sub Martino I. can. 10.* & aliis Conciliis. Patet etiam ex Scriptura, in qua Christus voluntatem seu volitionem suam distinguit à voluntate seu volitione Patris, *Matth. 26.* Non sicut ego volo sicut tu. *1. Joan. 5.* Non quero voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me. Et alibi: ergo præter divinam voluntatem Patris Christo communem, fuit in illo alia voluntas, aliæque volitio, utique humana. Ratio est: quia voluntas sequitur naturam; quæ cum fuerit duplex in Christo, etiam juxta *Monothelitas*, patet in eodem fuisse duplicem voluntatem. Quam etiam absurdum esset admittere, & actum seu volitionem alterutri negare: cum divina quidem volitio naturæ & voluntati divinæ identificetur; voluntas autem humana connaturaliter actum exigit, nec sit ratio ob quam ei negaretur, immo sit necessarius ad meritum & satisfactionem. Ex quibus etiam evincitur Hæresis *Monothelitarum*, si duplici voluntate admissa tantum negaverint duplicem in Christo volitionem, ut existimat *Vasquez*, non valens credere, quomodo rem tam evidentem, scilicet duplicem voluntatem admissam duplici naturâ, *Monothelita* negare potuissent. Verum pariter est evidens ineptia, amissis potentiis negare actus. Id equidem ex *Synodo VI.* satis constat, cum *Monothelitis* non fuisse quæstionem de sola potentia volitiva humana, sed potissimum de ejus operationibus elicitis. Dico elicite: nam actus aliarum potentiarum, qui in nobis solent à nostra voluntate impe-

rari, v.g. ambulationem, locutionem &c. non negarunt, sed voluerunt illos procedere in Christo ex imperio voluntatis divinæ: Unde consequenter obedientiam, meritum, satisfactionem Christi, quæ utique exigunt actus elicitos creatæ voluntatis, destruxisse respsâ convincuntur.

Neque oportuit *Monothelitas* timere utriusque voluntatis in operando discordiam: si enim in hominibus beatis Deus tam immobilem eorum cum divina voluntate consensum firmavit, quanto magis in Christo perfectissimam utriusque voluntatis conformitatem procurare potuit, adeoque procurasse censendus est, sic ut nil omnino voluntas humana decerneret, quod à divina foret exorbitans? De quo tamen *Concl. 3.*

Non etiam faveat *Monothelitis* unitas subsistentiæ seu personalitatis in Christo; nam voluntates sequuntur naturam, non personalitatem, ut rectè *Damasc. l. 3. de fide c. 14.* Unde è contra in tribus personis est unica voluntas propter unitatem naturæ, non obstante multiplicitate personalitatum; ut rectè arguit *Damascenus sup.*

Quod dictum est de voluntate, dicendum etiam est de intellectu & reliquis potentiis humanitatis Christi, ideoque in VI. Synodo Act. 4. refertur, & Act. 8. recipitur *Epistola Agathonis Pape*, in qua generaliter definitur, unamquamque naturam in Christo, divinam scilicet & humanam, proprietatem naturalem habere, & divinam habere omnia quæ divina sunt, & humanam omnia quæ humana sunt, absque ullo peccato.

Dico II. In voluntate humana Christi fuit varietas actuum innoxiorum, etiam inefficacium, & passionum consequentium, scilicet gaudii, tristitiæ &c. Patet ex VI. Synodo cit. Et specialiter de actibus inefficacibus, *Matth. 26.* Pater si possibile est &c. Verum tamen non sicut ego volo, sed sicut tu. De tristitia *Did. Tristis est anima mea usque ad mortem.* De timore filiali *Isaie 11.* Replebit eum Spiritus timoris Domini. De timore mortis *Marci 14.* Cæpit pavere, & cadere. Ratio est: quia ejusmodi actus & passionem innoxiam aperte ostendebant veritatem susceptæ carnis, erantque ad finem redemptionis accommodatæ.

Dico III. Inter humanam & divinam voluntatem Christi nulla fuit contrarietas. Patet ex VI. Synodo Generali Act. 4. & 17. Item ex Scriptura, in qua Christus testatur suum cibum esse, ut faciat voluntatem Patris. Ideoque *Joan. 8.* ait; *Ea quæ placita sunt nulli fuis ei facio semper.* Idemque exigebat sanctitas & perfectio Christi.

Nec obstat, quod Christus noluerit mortem seu passionem, quam Pater volebat: quia illam refugiebat tamquam naturæ contrariam, appetens eandem simul tamquam à Patre injunctam, & redemptioni nostræ

28. Et cum opina ma utriusq concordia.

Voluntas sequitur non personalitatem, sed naturam, cum jus proinde multiplican tione multum pliatur.

29. Reliqua similiter potentia & operationes earum fuerunt in humanitate Christi.

30. Varia operationes & passionem fuerunt in humana voluntate Christi.

31. Inter humanam & divinam voluntatem Christi nulla fuit contrarietas.

Nequidem dam humana voluntas refugiebat mortem.

24. In Christo est duplex voluntas cum operationibus suis.

25. In Christo est duplex voluntas cum operationibus suis.

26. Quod in istis articulis dicitur.

nostræ necessariam. Neque etiam refugio-
bat illam efficaciter, sed sub conditione re-
latâ ad voluntatem Patris sive divinam.
Quis affectus inefficax sub alio motivo eli-
citus non est contrarius voluntati efficaci
rei oppositæ, voluntati (inquam) etiam
ejusdem naturæ; quâto minus voluntati
naturæ distinctæ, scilicet divinæ? præfer-
tim cum illam ipsam voluntatem ineffica-
cem divina voluntas approbaret, quatenus
sic in Christo veritas assumptæ carnis passi-
bilis pateceret.

32. *Efficax hu-
jus voluitio
semper fuit
impleta.*
Dico IV. Etsi inefficax Christi volun-
tas non semper sit impleta, ut patet, efficax
tamen semper impleta fuit: quia decuit dig-
nitatem Christi, & perfectam humanæ il-
lius voluntatis cum divina conformitatem,
ut humana nihil efficaciter vellet, nisi idem
efficaciter vellet divina: sed hæc semper fuit
impleta; ergo & illa.

33. *Obiectio de-
sumpta ex
VI. Synodo
& Agatho-
ne Papa.*
Dices: *Agatho Papa in Epistola relatâ in VI.
Synodo act. 4. & ipsa VI. Synodus Act. 10. supponunt in Christo fuisse absolutam & effica-
cem voluntatem recusandi mortem: cum
inde colligant distinctionem humanæ vol-
untatis à divina. Quæ tamen collectio
aliâ non valeret. Sicut non rectè colligitur
in homine vel in Deo duplex voluntas
ex eo, quòd habeat volitionem efficacem
alicujus rei, & inefficacem rei oppositæ. Ergo
voluntas humana Christi absoluta non
semper fuit divinæ conformis, nec semper
impleta. Admittunt aliqui argumentum Pa-
pæ & Synodi non esse efficacem. Quod tamen
non facilè admittendum, quando scilicet
alius modus respondendi superest. Quare
alii Respondent Neg. Aff. collectio enim
Pontificis est equidem bona, satisque fun-
datur in excusatione mortis inefficaci, eo
modo quo in Scriptura refertur; ubi dicitur:
Non mea voluntas, sed tua fiat. Ex quo rectè
infertur, quòd aliqua sit in Christo volun-
tas, utique humana (quam solam *Monothelita*
negabant) quæ non sit in Patre.
Et Synodus idem infert ex eo, quòd recu-
satio mortis fuerit per modum orationis:
clarum enim est Christum per divinam vol-
untatem non ita recusasse mortem, ut eam
amoveri oraret.*

34. *Instantia,*
Ristabis: Etiam colligit Papa distinc-
tionem ex eo, quòd quidquid Pater voluit,
factum sit, non ita quidquid voluit Chri-
stus homo. Quod utrimque de voluntate
efficaci est intelligendum, ut subsistat dis-
crimen: nam etiam non quidquid Pater vo-
luit ineffaciter, factum est: ergo volun-
tas efficax Christi aliqua non fuit impleta;
adeòque fuit difformis voluntati Patris,
aliâ enim foret impleta. Responderi po-
test. Dist. primum Consequens: voluntas
efficax absolutè & undequaque Nego: ali-
quo modo Concedo, & tunc Nego secun-
dam Sequelam: nam potuit esse efficax me-
diorum ex parte sua naturaliter possibilium

adhiberi, non tamen finis seu effectus ulti-
mati, v.g. *Marci 7. Neminem voluit scire,* adhi-
bendo ex parte sua ad hoc media (idque
conformiter ad voluntatem Patris) & non
potuit latere aliunde; idque absolutè, non
tantum Pater, sed etiam ipse Christus ho-
mo volebat. Discrimen itaque est, quòd
quidquid Deus vult absolutè, possit fieri
& fiat, si media adhibeat, quæ ex parte sua
adhibere potest: voluntas autem humana,
etsi illa, quæ naturaliter potest, adhibeat,
non semper impleatur. Quamquam mate-
rialiter & concomitanter semper sit imple-
ta in Christo; tunc scilicet non volente effe-
ctum absolutè, aut aliunde nolente impedire
media in oppositum. Resp. II. posse Ponti-
ficem explicari, ut indicet Christum huma-
nâ voluntate conditionatè aliquid voluisse
quod non poterat propriâ humanitatis vir-
tute consequi: Deum autem nil velle etiam
voluntate antecedente, quòd nequeat per
seipsum implere.

35. *Voluntas
humana
Christi
essentiam
dem fuit
libera.*
Dico V. Voluntas humana Christi fuit
libera. Est certum, immo de fide. Patet ex
VI. Synodo Act. 4. definiente in Christo
fuisse proprietates naturales, & propriam
operationem naturæ humanæ: una autem
istarum est liberum arbitrium, & operatio
libera est homini maximè propria. Idem
colligitur ex Scriptura *Isaia 53. Oblatus est,
quia ipse voluit,* id est, juxta *Hieronymum,* non
necessitate, sed voluntate crucem subit.
*Ioan. 10. Nemo tollit animum meam à me, sed
ego pono eam à me ipso, & potestatem habeo po-
nendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi
eam: hoc mandatum accepi à Patre meo.* Accedit
unanims consensus Patrum; quorum præ-
cipuos citat *Suarez d. 37. sect. 2.* Ratio est: quia
libertas est præcipua perfectio hominis, quâ
præstat brutis; et quæ necessaria ad meren-
dum & satisfaciendum.

36. *Non solum
à coactione,
sed etiam à
necessitate.*
Neque ullus dubitat de libertate à co-
actione, quæ est deliberata spontaneitas, seu
libentia, ut sic loquar: hæc enim est intrin-
seca actibus, etiam maximè necessariis vo-
luntatis, quæ ad nullos actus suos cogi po-
test, ac in Christo deliberationem intelle-
ctus non prævenit. Verumtamen non de
hac sola, sed de libertate à necessitate po-
tissimum intelligenda est conclusio juxta
Doctores Catholicos unanimiter. De hac
enim loquuntur Auctoritates: eademque
reperitur in actibus etiam ceterorum ho-
minum. Eadem denique juxta fidem re-
quiritur ad meritum, uti ad *sententiam*;
prout ex professo in *disp. de Merito* osten-
ditur, & contra *Supremum* definivit *Inno-
centius X.* de fide tunc est Christum ve-
rè nobis meruisse. Unde etiam est Con-
clusio de fide, intellecta de libertate indif-
ferentiæ.

37. *Nec obstat
Christi*
Nec obstat libertati Christi omnium il-
lius actuum præfinitio: hæc enim (scilicet
admittenda) non aliam intulit necessita-
tem,

si aeterna
praedestinatio

tem, quam consequentia, & sensus compositi. Quod similiter contigit in ceteris electis.

Multò minus propriorum actuum clara praesentia.

Minus obstat clara actuum, propriorum praesentia: hæc enim erat natura posterior praesentia Christi determinatione ad agendum.

38. Difficultas maior est de visione beatifica quoad opera quae erant in praesentia.

Magis obstat videtur visio beatifica, quæ Christum determinabat ad amorem ac amicitiam Dei, adeoque adimpletionem mandatorum; ex quo sequi videtur, ipsum non fuisse liberum in materia praecipit adeoque juxta Doctrinam nostram non meruisse per passionem mortis ei praecipit tam quod tamen non potest admitti. Difficultas hæc gravis est in qua dissolvenda varietate laborant Doctores Catholici.

Difficultas prima resp. p. 38.

Respondent Nonnulli, salvari libertatem Christi per hoc, quod praecipit mori fuerit ad nutum ejus dispensabile. Sed hoc apparet gratis excogitatum, praeter ordinatum morem praecipitendi, multumque diminuit rigorem praecipit, & rationem obedientiae. Et potius sicut constat de absoluta voluntate divina ad liberandum & salvandum hominem lapsam, sic quoque supponenda videtur voluntas absoluta praecipitendi Christo, tum mortem, tum alia remedia salutis hominis lapsi, v. g. annuntiationem Evangelii &c.

39. Refellitur secunda responsio.

Alii respondent libertatem Christi in subeunda morte salvari per hoc, quod Christus mortem liberè elegerit, naturam saltem prius, quam ei à Patre praecipitetur; immo petierit hujusmodi praecipit sibi imponi. Verum non satis ita apparet meritum & libertas Christi in acceptatione praecipit vel mortis quatenus jam praecipit, seu quomodo meruerit per actum obedientiae. Permittendo enim aut etiam petendo tale praecipit sibi imponi, potius libertatem sibi abstulisset, ponendo se in statu, in quo amplius ei non foret indifferens agere & non agere. Sicut actiones stultorum aut ebriorum non sunt liberae, etsi sibi stultitiam aut ebrietatem sponte procurassent. Proinde nec amor beatorum per hoc fit liber, quod illum quis liberè hic per meritum intendat & obtineat.

40. Refellitur tertia responsio.

Quocirca Suarez & plures alii respondent Christum in materia praecipit fuisse liberum, si non quoad substantiam, saltem quoad circumstantiam loci & temporis, ac variam motiva, ob quae poterat praecipit implere. Similiter quoad actus reflexos, quibus impetitionem operis Patri offerebat, quantumvis non fuisset praecipit, aut esto quod potuisset illud vitare. Sed quia Christus etiam meruit per acceptationem mortis quoad substantiam, & meruisset, etsi mors secundum omnes circumstantias singulares ei praecipit fuisset, idcirco si fieri possit, adstruenda po-

Herinckx Sum. Theol. Pars IV.

tius videtur libertas in Christo etiam quoad substantiam ipsius mortis seu tolerantiae ejusdem.

Alii itaque respondent visionem beatificam non determinasse hic in via Christum physicè ad amorem: sive quia Deus hujusmodi determinationem miraculosè suspendit propter exercitium libertatis & meritum in materia praecipit: sive (ut Scotista docent) quia visio ex natura sua non determinat physicè etiam alios Beatos ad amorem beatificum: cum non sit principium illius, sed conditio applicativa objecti, infiniti quidem, finito tamen modo, juxta finitam capacitatem voluntatis creatae: hæc autem sit essentialiter libera, habeatque subordinatum sibi habitum charitatis; adeoque videatur manere intrinsicè & physicè indifferens non obstante visione. Physica verò determinatio ad amandum si sit in Beatis, oritur ex physica praedeterminatione Dei; quæ potuit in Christo viatore ob finem nostrae redemptionis suspendi. Immo & hanc praedeterminationem, quæ intrinsicè indifferens auferat, plures Scotista non admittunt etiam in ceteris Beatis. Videturque modus hic de se facilis. Eligatur tamen magis gratus.

41. Allegatur quarta probabilis responsio.

Non obstat denique quod Christus ratione Unionis hypostaticae fuerit impeccabilis, ut mox dicitur, adeoque non fuerit liber in materia praecipit ad agendum & omittendum. Dico enim, quod spectatam potentiam intrinsicè humanam voluntatis potuisset Christus praecipit implere & non implere: quamvis ratione Unionis hypostaticae is illi debebatur providentiae modus, cum quo non posset peccatum consistere; ideoque ei provisum fuerit de tanta gratiarum congruarum abundantia, cum qua infallibiliter sciebatur impleturus praecipit. Quæ Christi Impeccabilitas, quatenus divinae providentiae suberat, non tollebat illius in praecipit adimplendis libertatem. Estque id verum, quantumvis Christus vi Unionis foret impeccabilis etiam de absoluta potentia, per hoc quod implicet Verbum non impedire peccata naturam sibi unitam: sufficit enim, quod debeat infallibiliter providere, ne unquam peccet natura sibi unita: hoc autem providere potest per media non praedeterminantia indifferenciae intrinsicè voluntatis: cujus alioquin naturam Unio hypostatica non immutat, neque in eam influit.

42. Impeccabilitas Christi non obstat libertati in materia praecipit.

Dico VI. Christus peccatum non fecit; ut dicitur 1. Petri 2. & alibi in Scriptura, Conciliis & Patribus passim contra Calvinum, qui horrendè blasphemavit Christum in cruce desperasse. Sed non de ordinaria potentia peccare potuit, ut docent Patres & omnes Catholici.

43. Christus non peccavit.

D

35. utriusque naturae unum personam

36. solum actionem, utiam à se

37. sicut in Christo

Immo nec
peccare
potuit de
ordinata
potentia,

44.
An Unio
hypostatica
faciat hu-
manitatem
etiam de
potentia
absoluta im-
peccabilem.

Ratio id
non satis
ostendit.

tholici. Idque in primis ratione Unio-
nis hypostaticæ, cui debebatur talis gra-
tiarum plenitudo, quæ non tantum iusti-
ficaretur, sed & in omni bono firmare-
tur. Deinde ratione beatitudinis, quam
habuit ab instanti conceptionis. Denique
ratione finis Incarnationis, qui est red-
emptio à peccatis.

Nihilominus Unio hypostatica non
reddidit Christum de absoluta potentia
impeccabilem; juxta Durandum & Ga-
brielem. Colligiturque ex Scoto, partim d.
2. qu. 1. n. 9. partim d. 12. n. 2. & sequuntur
communiter *Scotista* contra plerisque al-
ios, quorum Nonnulli temeritatis nimis
temerè notant *Scotistarum* opinionem; quæ
tamen spectatâ ratione est longè solidior.
Probat: quia natura assumpta ex vi U-
nionis præcisè non redditur in se potent-
ior, sapientior &c. sed ipsa ejusque po-
tentia manent ejusdem rationis cum nos-
tra natura & potentia illius: neque suffi-
cienter hætenus quisquam ostendit, quòd
Deus absolutè loquendo teneatur aliud
donum superaddere, aut eam exterius pro-
tegere, vel aliud facere, ne possit pecca-
re. Confirmatur: quia nulla est physica
oppositio inter unionem hypostaticam &
omissionem alicujus præcepti aut volitio-
nem objecti vetiti: cum non sint in eo-
dem subjecto, neque unio ipsa sit princi-
pium effectivum actus peccato repugnan-
tis, neque instar formæ voluntatem Chri-
sti, alioquin ejusdem rationis cum nostra,
necessariò ad talem actum determinet si-
ve ad non peccandum; immo non neces-
sariò ipsa unio per intellectum præpona-
tur voluntati, utpotè quæ posset ignorari
absolutè loquendo ab eo qui unionem ha-
bet. Nil denique cum unione absoluta nec-
essitate connexum id præstat. Accedit,
quòd saltem non implicet humanitatem
Verbo unitam peccando unionem amitte-
re; sicut iusti amittunt gratiam peccando.
Et quàmvis ob hoc quidam excogitave-
rint humanitatem Christi productam esse
per ipsam unionem hypostaticam, id ta-
men non satisfacit; cur enim repugnat
humanitatem aliter produci, immo unio-
ni præexistere? Tunc ergo non implica-
bit quòd præmissum est. Quod si urgeat
quis, etiam tunc operationem consequi
supposititalitatem & unionem posterius nat-
urâ. Contrâ: cur implicat saltem huma-
nitatem operari prius naturâ quam unia-
tur?

45.
Patres quo-
que patiun-
tur explica-
tionem.

An salica-
su Verbum
disceretur

Nec obstant Patres objici soliti: qui
satis possunt explicari de potentia ordi-
naria, & de impotentia peccandi morali.
Quo modò faciliùs apparet libertas Chri-
sti in materia præcepta.

Non obstat etiam, quòd sequi videat-
ur Verbum posse peccare & esse pecca-
torem: nam hoc ratione communicatio-

nis idiomatum non deberet magis absur-
dum videri, quàm quòd nunquam dicatur
passum, immo mortuum: cum tamen vita
sit perfectio maximè Deo essentialis.

Instabis, culpa humanitatis verè redun-
daret in Verbum, eò quòd hoc unitum
humanitati in supposito unitate deberet il-
lam dirigere, & ne peccet impedire. Sicut
obligator rex impedire subditorum deor-
dinationes, quæ alioquin ei imputantur;
prout etiam voluntati imputatur inordi-
nata appetitûs sensitivi, aliarumve poten-
tiarum operatio. Resp. Neg. Ass. Ad pro-
bationem dico, non aliter obligari Ver-
bum impedire peccatum humanitatis ei
unitæ, quàm obligetur Deus Pater aut
Spiritus sanctus: obligatio enim cadens in
divinam Christi voluntatem debet, uti
ipsa voluntas, esse communis tribus per-
sonis. Quare non aliter tenetur impedire,
quàm peccata aliarum creaturarum, sci-
licet per præcepta, comminationes, con-
silia &c. Esto speciali obligatione ex lege,
contractu vel officio teneretur Superior
impedire peccata subditorum. Similiter
voluntas obligatur regere ceteras poten-
tias sibi subiectas, quæ non habent distin-
ctam libertatem, & fundantur in eadem
natura rationali; quàm ut sic consequitur
obligatio vitandi peccatum in se & suis
potentiis: quòd non nisi per voluntatem
tamquam principium liberum fieri potest.
In Christo autem sunt duæ totales natu-
ræ, singulæ liberæ, & singulæ (non au-
tem suppositæ, ut sic) consequitur pro-
portionata obligatio; adeoque peccatum
naturæ humanæ non redundaret in di-
vinam, etsi in unitate suppositi conjun-
ctam.

Ex prædicta opinione *Scotistarum*, col-
ligi potest à fortiori, posse cum Unione
hypostatica consistere de potentia abso-
luta peccatum habituale, quòd v. g. an-
tea commisisset humanitas tempore præ-
existens prout præexistere potuisset. Alii
tamen consequenter docent implicare, ut
unio hypostatica sit in subjecto, quòd
non sit aut hoc ipso quòd uniatu Verbo
non fiat gratum Deo.

Q U Æ S T I O I V.

De Merito voluntatis Christi.

s. 1.

An & per quos actus Christus
meruerit?

Dico I. Christus ejusve voluntas hu-
mana verè & propriè meruit. Est de
fide. Patet ex *Isaie 53. Vers. 10. & 11. Ad Rom. 8. Vers. 18. ad Philipp. 2. Vers. 9.* Idem patet
ex

46.
Christus
humana
voluntas

ex